

Abdijkerk
Willem III straat 40
2552 BS Den Haag - Loosduinen

Orgelzomer 2022

Haagse organisten

03 • 07

Gijsbert Kok

10 • 07

Henny Heikens

17 • 07

Jeroen de Haan

24 • 07

Sander van den Houten

31 • 07

Susanna Veerman

07 • 08

Bert van Stam

14 • 08

Hans Houtman

21 • 08

Anna Karpenko

28 • 08

Aarnoud de Groen

10 • 09

Gijsbert Kok

(Monumentendag)

Aanvang 15.30 uur - Toegang gratis met collecte

Deze zomer

Deze zomer mogen we u weer 'als vanouds' ontvangen: er is geen voorafgaande reservering meer nodig en na afloop bieden wij u graag een gratis kopje koffie of thee aan. Ook onze boekentafel en de tentoonstelling zijn weer present.

Met het kerk-tv systeem zullen we alle concerten ook streamen, zodat u - als u niet aanwezig kunt zijn - het concert thuis kunt meemaken. Ga daarvoor naar onze website www.abdijkerk.info.

Dit jaar verwelkomen wij negen organisten uit de Haagse regio, onder het motto: kwaliteit hoeven we niet van ver te halen. Zij zullen laten zien (en laten horen) dat er in onze regio geen gebrek is aan talentvolle musici.

De kerk is in de maanden juli en augustus ieder zondag vanaf 15.00 uur open voor bezichtiging. In de kloostergang kunt u de **tentoonstelling** *Van Dorpskerk tot Abdijkerk* bekijken, welke gaat over de ingrijpende restauratie van de kerk van 1969 tot 1975.

Op **Monumentendag** 10 september 2022 bent u van 10.00 tot 16.00 uur welkom. Er is een *boekenmarkt* met prachtige en soms zeldzame boeken voor geen geld! Ook zijn er *inloop orgelbespelingen* om 11.00 - 12.30 - 14.00 en geeft Gijsbert Kok een *slotconcert* om 15.30 uur. Het programma daarvan vindt achterin dit boekje.

Bent u nog geen abonnee op onze nieuwsbrief? Stuur dan een mail naar ams@casema.nl o.v.v. 'nieuwsbrief'. Wij houden u dan op de hoogte van al onze activiteiten.

Dispositie Reichner-Bätz-Steendam orgel

Hoofdwerk (C-f''')

Bourdon	16 vt **
Prestant	8 vt *
Holpijp	8 vt *
Octaaf	4 vt *
Fluit	4 vt **
Quint	3 vt *
Octaaf	2 vt *
Mixtuur	II-III */**
Cornet	V **
Trompet	8 vt b/d **

Rugwerk (C-f''')

Prestant	8 vt *
Bourdon	8 vt *
Viola di Gamba	8 vt **
Octaaf	4 vt *
Fluit	4 vt **
Roerquint	3 vt *
Gemshoorn	2 vt *
Dulciaan	8 vt b/d **
Tremulant	
Afsluiter	

Pedaal (C-d')

Subbas	16 vt ****
Gedekt	8 vt ***
Basson	16 vt ****

HW-RW/Ped-HW, Calcant

- * Reichner
- ** Witte 1856
- *** Witte 1864
- **** Steendam 2006

1780

Joachim Reichner (Hoofdwerk)

1791

Joachim Reichner (Rugwerk)

1856

Bätz & Co (C.G.F. Witte) (renovatie)

1908

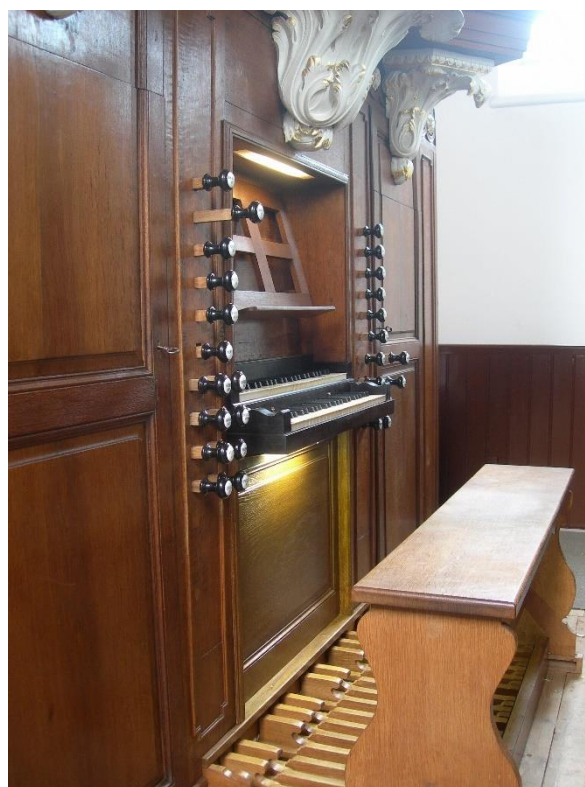
J. de Koff (n.a.v. kerkrestauratie)

1975

Flentrop (n.a.v. kerkrestauratie)

2006

Orgelmakerij Steendam
(restauratie en uitbreiding)

Zondagmiddag 3 juli 2022, 15.30 uur

Gijsbert Kok

Georg Böhm (1661-1733)

- Preludium en fuga in C-dur
- Koraalbewerking 'Vater unser im Himmelreich'

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Bewerkingen van het koraal "Herr Jesu Christ, dich zu uns wend"

- Trio BWV 655
- a 2 claviere e pedale BWV 709

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

César Franck (1822-1890)

Prélude, fugue et variation op. 18

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Preludium en fuga in d- moll op. 37 nr. 3

Roel van Oosten (*1958)

Towards Victory

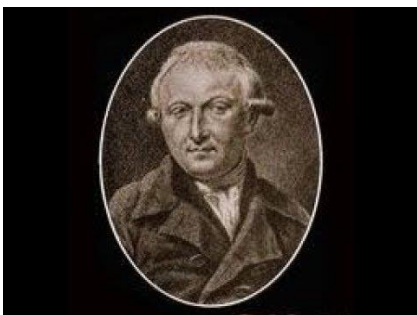
Gijsbert Kok studeerde orgel, kerkmuziek, improvisatie en muziektheorie aan de conservatoria van Den Haag, Tilburg en Rotterdam en beiaard aan de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Hij is organist van de Abdijkerk in Den Haag - Loosduinen en van de American Protestant Church of The Hague. Tevens is hij beiaardier van Den Haag, Scheveningen, Voorschoten en Zoetermeer. Hij doceert muziektheoretische vakken aan het Rotterdams Conservatorium en heeft een concertpraktijk als organist, beiaardier en begeleider.

Toelichting

Georg Böhm werd in 1661 geboren in het Oost- Duitse Thüringen. Rond zijn 30e levensjaar verhuisde hij naar Hamburg, destijds een centrum van de orgelcultuur waar organisten als Buxtehude en Reincken werkzaam waren. Hier was hij enige tijd klavecijnist van het orkest van de opera en leerde hij de nieuwste opera's uit Italië en Frankrijk kennen. Vanaf 1698 werkte hij als organist in Lüneburg. Aan het hof in het nabijgelegen Celle was een orkest verbonden dat geheel de Franse smaak volgde en waarin ook Franse musici speelden. Al deze invloeden zijn terug te vinden in de orgelmuziek van Böhm.

Het *Preludium in C* opent met een pedaalsolo en volgt de stijl van de Noord-Duitse orgelmuziek uit Hamburg.

Vater unser heeft de vorm van een opera-aria: de melodie klinkt in een solostem en wordt omlijst door voor- en tussenspelen.

Georg Böhm

Het trio BWV 655 van **J.S. Bach** over "Herr Jesu Christ..." is gebaseerd op een motief dat is afgeleid van de eerste regel van de koraalmelodie. Aan het slot klinkt de volledige melodie in het pedaal. In BWV 709 legt Bach de rijk versierde melodie in de sopraan.

Dit jaar is het 200 jaar geleden dat **César Franck** in Luik werd geboren. Zijn werkzame leven speelde zich af in Parijs. In de *Prélude, fugue et variation* wordt een solomelodie voor de hobo gevolgd door een fuga, waarna de solo terugkeert met een gevarieerde begeleiding.

Mendelssohn laat een preludium met pianistische virtuositeit volgen door een serieuze fuga waarin hij aansluit bij de orgelwerken van Bach.

In 2020 schreef de Haagse componist **Roel van Oosten** in opdracht van de gemeente Den Haag *Towards Victory* voor carillon. Recent werkte de componist dit om voor orgel.

Zondagmiddag 10 juli 2022, 15.30 uur

Henny Heikens

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Concerto nach italienischem Gusto BWV 971
(‘Italiaans concert’, deel 1)

Girolamo Frescobaldi (1583-1643)

Aria detto Balletto

César Frank (1822-1890)

Andantino

Claude Debussy (1862-1918)

- Deuxième Arabesque for piano solo
- Ballet (uit Petite suite IV); orgelbewerking van Léon Roques (1839-1923)

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Sonata I f-moll, opus 65

Allegro moderato e serio - Adagio - Andante Récit - Allegro assai vivace

Henny Heikens is cantor-organist van de Oude Kerk te Rijswijk. Hij studeerde orgel bij o.a. Piet Kee en Jacques van Oortmerssen (diploma Uitvoerend Musicus), koordirectie en kerkmuziek aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam. Aan dit zelfde instituut (thans Conservatorium van Amsterdam) is hij als docent verbonden voor de vakken mensurale notatie (notatie oude muziek), harmonie aan de piano en protestantse kerkmuziek. Hij is tevens beiaardier (UM-diploma beiaard aan de Nederlandse Beiaardschool te Amersfoort). Hij is ook als componist actief en schreef diverse koor- en orgelwerken.

Toelichting

Bach publiceerde tussen 1726 en 1741 zijn serie Clavierübung I tot en met IV voor klavecimbel of orgel. Anders dan de titel doet vermoeden betreft het hier geen gewone oefenstukjes maar hoog gekwalificeerd materiaal dat behoorlijk eisen aan de spelers stelt. Bach richt zich in 1735 in *Clavierübung II* in compositorische zin op de zgn. Italiaanse barokstijl die in Bachs tijd in heel Europa populair was. Denk maar aan het werk van componisten zoals Arcangelo Corelli en Antonio Vivaldi.

Hoewel **César Franck** al jong als pianovirtuoos naam maakte kon hij op den duur niet als zodanig in zijn bestaan voorzien. Tot verdriet van zijn ouders moest hij als muziekdocent de kost verdienen. Als aanvulling voor zijn waarschijnlijk niet al te royaal inkomen schreef hij in die tijd voor een Parijse uitgever kleine stukjes voor harmonium, nu bekend onder de naam 'L'organiste'. Pas na zijn vijftigste brak Franck door als componist. Zijn beste en bekendste composities met als hoogtepunt zijn *Trois Chorals* ontstonden betrekkelijk kort voort zijn overlijden op 68-jarige leeftijd als gevolg van een verkeersongeluk.

Debussy wordt doorgaans ingedeeld als componist uit de tijd van het impressionisme doch zelf had hij nogal wat reserves over deze aanduiding. In een brief uit 1908 schreef hij: *Ik probeer iets anders te doen hetgeen door imbecielen 'impressionisme' wordt genoemd.* Elders merkte hij eens op: *Muziek is gemaakt van kleuren en afgestaste ritmes.* Aan Debussy toegeschreven zijn de legendarische woorden: *Bach is onze Lieve Heer der muziek, tot wie elke componist zou moeten bidden alvorens aan het werk te gaan.*

Tijdens een vakantie in juli 1844, begon **Mendelssohn** aan het componeren van zijn sonates waarvan er zes zouden ontstaan. Sommige reeds bestaande stukken kregen hierin een plaats. Een jaar later was het opus voltooid. In totaal tellen de zes sonates vierentwintig delen. Misschien heeft Mendelssohn de bedoeling gehad een overzicht te geven van de manier waarop hij voor orgel componeerde en op dit instrument improviseerde. In een advertentie in een Engels tijdschrift worden de zojuist gepubliceerde sonates aangeduid als *School of Organ Playing*.

Zondagmiddag 17 juli 2022, 15.30 uur

Jeroen de Haan

César Franck (1822-1890)

Fantaisie in C

Jean Langlais (1907-1991)

Chant héroïque

Théodore Dubois (1837-1924)

Prélude

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Jacques van Oortmerssen (1950-2015)

Koraalprelude Psalm 77

Bert Matter (*1937)

Delen uit: Magnificat (2010)

Jeroen de Haan is cantor-organist van de Evangelisch-Lutherse kerk in Woerden. Hij is coördinator van en docent bij de cursus kerkmuziek van de PKN. Voor het blad 'Muziek & Liturgie' verzorgt De Haan de rubriek liedbesprekingen. Hij is warm pleitbezorger voor de muziek van de Nederlandse organist en componist Jaap Dragt (1930-2003) en werkt aan de (her)uitgave van zijn orgelwerken. Hij schrijft (liturgische) werken voor koor- en capella en voor koor en orgel. Hij was redacteur van de onlangs verschenen bundel met koraalvoorspelen bij liederen uit het Liedboek (2013) en componeerde daarvoor enkele bijdragen. Voor de Lutherse Synode is hij adviseur voor Liturgie & Kerkmuziek.

Toelichting

Tweehonderd jaar geleden werd **César Franck** geboren. Deze componist is vooral bekend geworden door zijn orgelwerken die enerzijds nog klassiek te noemen zijn en anderzijds een overgang vormen naar de latere Frans-romantische orgelwerken. Een klassiek element uit deze Fantaisie is bijvoorbeeld het 2e deel, waarin een trio klinkt: iedere hand vertegenwoordigt een eigen melodie waarbij de voeten de fundamentele basnoten spelen.

Evenals Franck was ook **Jean Langlais** organist van de Basiliek Sainte-Clotilde in Parijs. De geprogrammeerde Chant is een In Memoriam aan de Franse componist Jehan Alain, die in 1940 als 29-jarige sneuvelde tijdens de Slag om Frankrijk in Saumur. Midden in dit muzikale geweld klinkt in het hart van de muziek een fragment van het volkslied van Frankrijk: de Marseillaise. Op 14 juli 1795 werd de Marseillaise tot volkslied van de Eerste Franse Republiek verklaard. Vandaag de dag klinkt het op 14 juli nog steeds.

Théodore Dubois, die vanaf 1868 voor een periode van 9 jaar koordirigent was aan de Sainte-Clotilde, droeg deze Prélude op aan Franck met wie hij in die jaren in de Clotilde samenwerkte.

Een muzikale brug tussen Frankrijk en Nederland treffen we in de koraalprelude van **Van Oortmerssen**: gebaseerd op een in Nederland zo geliefde Geneefse melodie componeerde Van Oortmerssen een litanie, geënt op de Franse school.

Een repetitieve stijl herkennen we ook in delen van het Magnificat zoals **Bert Matter** componeerde op de Geneefse melodie van 'Mijn ziel maakt groot de Heer'.

Jacques van Oortmerssen & Bert Matter

Zondagmiddag 24 juli 2022, 15.30 uur

Sander van den Houten

Nicolaus Bruhns (1665-1697)

Praeludium in e-moll

Georg Böhm (1661-1733)

Vater unser im Himmelreich

Johann Christoph Friedrich Bach (1732-1795)

Allegretto con variazioni 'Ah, vous dirai-je, maman'

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Mons Leidvin Takle (*1942)

Kirken den er et gammelt hus

César Franck (1822-1890)

Troisième choral en la-mineur (1890)

Sander van den Houten is organist van de Ev. Luth. Kerk in Den Haag. In Kampen is hij titulair organist van de Burgwalkerk en de Broederkerk en tweede organist van de Bovenkerk. Hij volgde zijn bacheloropleiding tot organist aan het Rotterdams conservatorium bij Bas de Vroome en de studie kerkmuziek bij Hans van Gelder, Arie Hoek, Conny de Jong en Aart Bergwerff. In 2013 slaagde hij cum laude voor zijn masterdiploma orgel aan het ArtEZ Conservatorium in Zwolle bij Theo Jellema. Hij volgde privélessen koordirectie bij Wiecher Mandemaker. Sinds medio 2021 studeert hij beiaard aan de Beiaardschool in Amersfoort. Hij is dirigent van vijf koren en cantor aan de Theologische Universiteit Kampen. Daarnaast is hij vast begeleider van een aantal koren waaronder het Kampen Boys Choir en het Roder Jongenskoor.

Toelichting

Er wordt altijd gesproken over 'de grote' en 'de kleine' e-moll van **Bruhns**. Dit heeft eigenlijk alleen met de lengte van het stuk te maken, en wellicht ook de diversiteit. Maar ook in de 'kleine' die u vandaag hoort, wisselen vele klankkleuren elkaar af, het is de Noord-Duitse Stylus Phantasticus (fantasierijke stijl).

Het 'Vater unser' van **Böhm** kenmerkt zich door een zeer rijk versierde melodie zodat de melodie van het lied bijna niet meer herkenbaar is. Dit in combinatie met een prachtige hartslagachtige beweging in de begeleiding.

Johann Christoph Friedrich Bach was het negende kind en de vierde zoon van Johann Sebastian Bach en diens tweede vrouw Anna Magdalena Wilcken. Veel variaties op een heel bekend lied waarbij de vele klankmogelijkheden van het orgel uitstekend ten gehore kunnen worden gebracht.

Zelfs jazz op orgel kan uitstekend, getuige het stuk van **Takle**, een bewerking over een Noorse lied. In Nederland kennen we dit lied in de kerken als 'Meester, men zoekt U wijd en zijd'.

Het *Troisième choral* is het allerlaatste werk van de grote Franse meester **César Franck**. Het begint met gebroken akkoorden 'quasi allegro', afgewisseld met brede, sonore samenklanken. Dan volgt de koraalmelodie. Achtereenvolgens verschijnen opnieuw de beginbeweging, het koraal en de beginbeweging, die nu uitloopt op het ontroerende adagio, het centrum van het werk. Deze zangerige cantilene klinkt later in afwisseling met de koraalmelodie. Na een grote climax keert de beginbeweging terug, nu ook gecombineerd met het koraal, waardoor de compositie een magistrale afsluiting krijgt.

César Franck

Zondagmiddag 31 juli 2022, 15.30 uur

Susanna Veerman

Dietrich Buxtehude (1637-1707)

Preludium und fuge in g BuxWV 149

Johann Jakob Froberger (1616-1667)

Ricercare V

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Uit: *Stücke für Flötenuhr*: nr. 1 in C, allegro non piu moto

Louis James Alfred Lefébure-Wély (1817-1869)

Uit *Meditaciones Religiosas*, Op. 122: Andante - Offertoire en sol-mineur

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Samuel-Alexandre Rousseau (1853-1904)

Prière

Herman Strategier (1912-1988)

Ritornello Capriccioso

Théodore Dubois (1837-1924)

- Cantilène religieuse uit *Sept Pièces pour orgue*
- Marche triomphale uit *Douze Pièces Nouvelles*

Susanna Veerman behaalde haar Master aan het Rotterdams Conservatorium bij Ben van Oosten. Zij studeerde daarna verder bij Louis Robilliard in Lyon. In 2007 ontving zij de zilveren medaille en in 2013 de vergulde medaille van de *Société Académique "Arts-Sciences-Lettres"* (Parijs) voor haar verdiensten voor de Franse koor- en orgelmuziek. Zij vormt met haar echtgenoot Wim Does sinds 2005 een vaste quatre-mains duo op orgel. Sinds 2008 leidt zij met Wim Does eigen muziekpraktijk W& S Music in Amsterdam en Apeldoorn. Per november 2021 is Susanna aangesteld als hoofdorganiste van de St. Jacobus de Meerdere kerk (beter bekend als Parkstraatkerk) te Den Haag.

Toelichting

Vanmiddag verblijdt Susanna ons met een zeer gevarieerd programma. Na Duitse en Italiaanse barok (**Buxtehude** en **Froberger**), is het de beurt aan **Beethoven**. Deze beroemde componist speelde zelf verdienstelijk orgel, maar heeft vrijwel niets voor orgel gecomponeerd. Wel schreef hij een aantal stukken voor het *Flötenuhr*. Dit is een klein mechanisch orgel verbonden aan een klok die elk uur of half uur automatisch een melodie laat horen. Wenen was een belangrijk productiecentrum hiervoor en ze werden vaak aangetroffen in kastelen, restaurants en musea. De kleppen van de pijpen worden aangedreven door houten rollen die door de zwaartekracht worden geroteerd met een systeem van gewichten en katrollen. Mozart en Haydn hadden voor Beethoven al stukken gecomponeerd voor dit "instrument".

Lefébure-Wély volgde al op 13 jarige leeftijd zijn vader op als organist van de Parijse kerk Saint-Roch en zou later de prestigieuze post van organist van de Saint Sulpice bekleden. Hij had een uiterst flamboyante stijl en was daardoor zeer populair bij het Parijse (kerk)volk.

Ook **Samuel Rousseau** was er al vroeg bij: hij begon op 14-jarige leeftijd zijn studie aan het Parijse conservatorium bij Cesar Franck en was in diens kerk, de Sainte Clotilde, koordirigent.

Herman Strategier was van 1949 tot 1963 organist van de kathedraal te Utrecht. Zijn compositorische oeuvre bestaat hoofdzakelijk uit muziek voor de rooms-katholieke liturgie en telt maar liefst 374 werken.

Met **Théodore Dubois** keren we tenslotte terug naar Parijs. Ook hij was werkzaam als koordirigent aan Sainte Clotilde en volgde later Saint-Saëns op als organist van de Madeleine. Hij heeft een belangrijk oeuvre voor orgel op zijn naam staan, waarvan u vanmiddag twee mooie voorbeelden hoort.

Zondagmiddag 7 augustus 2022, 15.30 uur

Bert van Stam

Bert van Stam (1989)

Passacaglia in memoriam Hugo Bakker

Erik Satie (1866-1925)

Gnossienne no. 2

Karl Jenkins (1944)

The madness of Morion

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Passacaglia in c BWV 582

Bert van Stam volgde de bachelor en master orgel op het Rotterdams Conservatorium bij Ben van Oosten en improvisatie bij Hayo Boerema. Daarnaast studeerde hij kerkmuziek en continuo. In 2013 rondde hij dit alles met hoge cijfers af. Hij won de derde prijs op het Govert van Wijn Concours in Maassluis in 2007, de tweede en publieksprijs op het 14e Internationaal César Franck Concours (2013), de tweede Sweelinck-Müllerprijs 2014 en de derde prijs op het 15e Internationaal César Franck Concours (2017). Sinds 2018 is hij organist in de Haagse Maranathakerk. Ook componeert hij voor orgel. Naast deze muzikale activiteiten werkt hij als software-ontwikkelaar.

Toelichting

Vorig jaar overleed plotseling Hugo Bakker op 35-jarige leeftijd. Hij was organist van de Sint-Maartenskerk in Zaltbommel en een goede collega en vriend. De passacaglia is een muzikale vorm waarin een thema in de bas geïntroduceerd wordt, en vervolgens herhaald terwijl de overige stemmen steeds intensiever worden. In mijn 'Passacaglia in memoriam Hugo Bakker' heb ik enkele muzikale herinneringen verwerkt. Het thema van de passacaglia is ontstaan in de tijd van onze gezamenlijke interesse voor de muziek van Frank Martin. We konden allebei de vierde symfonie van Charles Ives erg waarderen, en af en toe luisterden we jazz. In het studentenhuis dat we allebei bewoonden, was er ook een vast ritueel dat de bewoner die een orgel had op gezette tijden het 'We are the champions' van Queen speelde.

Hugo Bakker

De excentrieke Erik Satie schreef meerdere 'Gnossiennes' (het woord bedacht hij zelf) voor piano. Daarin klinkt een vriendelijke melodie tegen een langzame begeleiding. Deze zijn uitstekend geschikt om ook op orgel uit te voeren.

Karl Jenkins schrijft het volgende over zijn werk 'The madness of Morion': "Op abstracte wijze weerspiegelt dit stuk het karakter van Morion, iemand die leefde in de plaats waar ik opgroeide. De meeste mensen die zo heetten hadden iets eigenaardigs, zonder dat ze werkelijk gek waren."

De Passacaglia in c is één van Bachs monumentale meesterwerken. Er is veel over te zeggen, maar uiteindelijk is het de kracht van de muziek die spreekt. Laat ik hier volstaan met de woorden van Robert Schumann: "De variaties zijn zo ingenieus met elkaar verweven dat je je altijd kunt blijven verbazen."

Zondagmiddag 14 augustus 2022, 15.30 uur

Hans Houtman

Nicolaus Bruhns (1665-1697)

Praeludium in e-moll

Georg Böhm (1661-1733)

Partita 'Freu dich sehr, o meine Seele'

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Passacaglia in c BWV 582

Hans Houtman studeerde orgel aan het Rotterdams Conservatorium bij Bas de Vroome en Ben van Oosten, bij wie hij in 2002 cum laude zijn master behaalde. Tevens volgde hij koordirectielessen bij Barend Schuurman. Hij is als cantor-organist verbonden aan de Oude Kerk te Voorburg en als dirigent aan de Marianne-cantorij, het Marianne Vocaal Ensemble, het Hervormd Kerkkoor Hoornaar, het Oratoriumkoor 'Arte Vocale' en het projectkamerkoor Capella Musica Aeterna. Hij specialiseerde zich in de Frans romantische orgelmuziek bij Louis Robilliard te Lyon. Hij is winnaar van verschillende concoursen (Haarlem, Dudelange, Trier). Hij is artistiek leider van de stichting Musica Aeterna en vormt samen met celliste Ania Katynska het "Barokconsort Musica Aeterna".

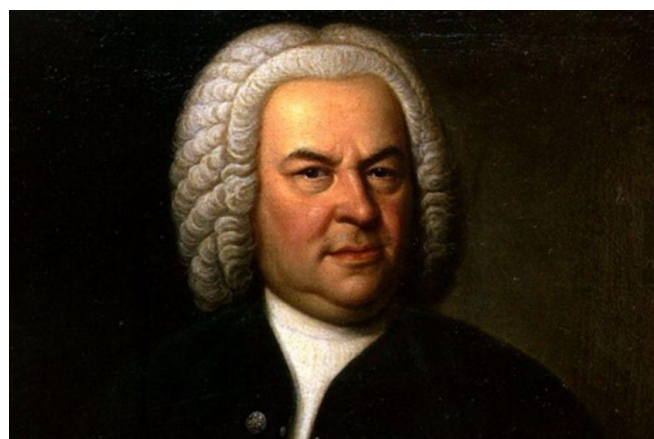
Toelichting

Bruhns was een van de grootste Noord-Duitse barokcomponisten. De grote Bach heeft de composities van Bruhns geprezen, hij had diens werk grondig bestudeerd.

Het Praeludium in e-moll (Grosses) is het bekendste orgelwerk van Bruhns. Er zijn dan ook talloze uitvoeringen te horen, allemaal met hun eigen accenten in interpretatie en registratie. De overdonderende slotfuga, vol met ritmische raffinementen en plotselinge stiltes, is daarbij een glorieus hoogtepunt.

De koraalpartita "Freu dich sehr, o meine Seele" is een typerende compositie voor Böhm. Hij was echt een vernieuwer op het terrein van de koraalvariatiekunst en daarmee een van de grote inspirators van Bach. De Geneefse melodie van Psalm 42 is bij deze partita meestal gecoloreerd in de sopraan. Dergelijke werken vragen om een kleurrijke en contrasterende registratie.

De Passacaglia van Johann Sebastian Bach behoort tot één van de beroemdste orgelwerken. Als variatiewerk overstijgt het alles wat Bach in zijn jonge jaren gehoord kan hebben. Het ostinato, de telkens herhaalde baslijn die het fundament van een passacaglia vormt, telt niet de gebruikelijke vier, maar acht maten. Het werk bestaat niet uit de gebruikelijke vijf à zes, maar uit twintig variaties. En de baslijn wordt na gedane zaken ook nog eens gesplitst en opgevat als twee afzonderlijke thema's die, vergezeld van een derde thema, het materiaal vormen voor een ingenieuze fuga.

Zondagmiddag 21 augustus 2022, 15.30 uur

Anna Karpenko

Théodore Dubois (1837-1924)

Fiat Lux

(uit : *Douze Pièces Nouvelles pour Grand Orgue*, 1893).

Claude Debussy (1862-1918)

Clair de Lune

Olivier Messiaen (1908-1992)

Les Bergers (uit: *La Nativité du Seigneur*)

Jan Nieland (1903-1963)

Ciaconna e Fuga

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Edward Elgar (1857-1934)

'Nimrod' (uit: *Enigmavariaties* opus 36, 1898-1899)

Hans-André Stamm (*1958)

Rondo Alla Celtica

Anna Karpenko is geboren in Moskou en studeerde klavecimbel en orgel (cum laude) aan het Moskouse Staats Conservatorium bij Alexey Parshin en Olga Martynova. Zij behaalde haar master in 2015 aan het Rotterdams Conservatorium bij Ben van Oosten. Zij volgde masterclasses bij o.a. Guy Bovet, Jean Guillou, Lorenzo Ghielmi en Martin Haselbock. Ze won verschillende prijzen op internationale concoursen. Vanaf 2015 vormt zij het duo "Toetsen en fluiten" met de fluitiste Katja Pitelina en speelt zij vierhandig orgel met haar man Bert den Hertog. Zij is pianodocent in Haenen muziekschool in Voorburg en organist in Pro Rege (Rotterdam).

Toelichting

Théodore Dubois was een Franse componist. 'Fiat Lux' betekent 'Laat er licht zijn' (Genesis 1:3). Het is een dansende toccata die zacht begint, daarna zich tot het volle orgel ontwikkelt - en zo gaat schijnen als de zon op een zomerdag.

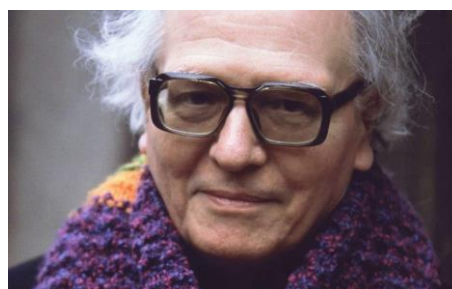
Claude Debussy schreef *Clair de Lune* oorspronkelijk voor piano als het derde deel van zijn Suite bergamasque (1905). Inspiratie was een gedicht van de Franse dichter Paul Verlaine.

Met "Les Bergers" ("De herders") van **Olivier Messiaen** herdenk ik Pieter Baak die op 18 maart jl. overleed. Hij was heel belangrijk voor de Nederlandse orgelcultuur en voor veel organisten in binnen- en buitenland. We zullen hem enorm missen. Hij was een groot Messiaen-liefhebber en *Les Bergers* was een van zijn favoriete stukken. Messiaen was een groot vogelliefhebber en zeer religieus. Eigenlijk is *La Nativité* een kerstcyclus. Bij dit stuk staat een tekst uit de Bijbel (Lukas 2): *Na het kind in de kribbe te hebben gezien, gingen de herders heen, God prijzende en lofzingende*. Het stuk bestaat uit 2 delen. Het eerste gaat over Maria en het kind (heel rustig, bijna zonder bewegingen, heel stil en statisch), het tweede over de herders (met een imitatie van de klank van de blaasinstrumenten; de componist varieert niet alleen de melodie, maar ook de klank van het orgel).

Jan Nieland was een Nederlands organist en componist. Hij gebruikt in dit stuk klassieke vormen, gecombineerd met romantische harmonieën en een kleurrijke behandeling van het orgel.

De *Enigmavariaties* van **Edward Elgar** zijn oorspronkelijk gecomponeerd voor symfonieorkest. Elk van de 14 variaties beeldt een familielid of vriend muzikaal uit. 'Nimrod' is de 9de en bekendste variatie uit dit werk en portretteert de relatie van Elgar met zijn uitgever Augustus Jaeger. In depressieve tijden die Elgar doormaakte herinnerde Jaeger hem aan Beethoven, wiens muziek alleen maar mooier werd, ondanks moeilijke omstandigheden. Daarom bevat het werk in het openingsmotief een subtiele referentie naar het tweede deel van Beethoven's pianosonate *Pathétique*. Met dit stuk wil ik graag alle slachtoffers van oorlogen herdenken.

Het *Rondo alla Celtica* van **Hans-André Stamm** is een vrolijke, dansende toccata, als tegenhanger van het eerste stuk van dit concert. U hoort een motief dat telkens terug komt, met imitaties van Ierse 'fiddle'-muziek en doedelzak.

*Olivier
Messiaen*

Zondagmiddag 28 augustus 2022, 15.30 uur

Aarnoud de Groen

Georg Böhm (1661-1733)

Partita 'Herr Jesu Christ, dich zu uns wend'

Denis Bédard (1950)

Quatre Psaumes

124 - 91 - 86 - 100

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

César Franck (1822-1890)

Andantino

Klaas Bolt (1927-1990)

Variaties over de melodie en de zetting van John Dowlands
'Now, O Now, I Needs Must Past'

Aarnoud de Groen studeerde orgel aan het Haags Conservatorium bij Rienk Jiskoot en nadien bij Ben van Oosten. Hij werd in 1990 de organist van de Julianakerk in Den Haag en nadat deze kerk in 1997 aan de eredienst werd onttrokken verhuisden zowel orgel als organist naar de Bethlehemkerk in Den Haag. Hij is de vaste begeleider van het Christelijk Residentie Mannenkoor en van de Westlandse Koorvereniging Musica.

Toelichting

Georg Böhm was een meester in het schrijven van partita's en hoogstwaarschijnlijk was hij gedurende de jaren 1700-1702 de leraar van Johann Sebastian Bach. De melodie van 'Herr Jesu Christ' is bij ons onder andere bekend als het lied 'Heer Jezus, o Gij dageraad' (lied 209 in het Liedboek 2013).

Denis Bédard werd geboren in Quebec en hij studeerde aan diverse conservatoria, waaronder die in Amsterdam. Hij componeert voor orgel en voor andere instrumenten en zijn werken worden wereldwijd uitgevoerd. In 2001 werd hij organist in Vancouver en vorig jaar ging hij als organist met pensioen. De vier Psalm bewerkingen die vandaag worden uitgevoerd zijn geschreven in diverse stijlen, variërend van een renaissancestisch dansje (Psalm 91) tot aan de Franse Romantiek (Psalm 86).

Dit jaar wordt wereldwijd herdacht dat **César Franck** 200 jaar geleden werd geboren. Het vanmiddag ten gehore gebrachte Andantino dateert uit de periode dat hij organist was van de Saint-Jean-Saint-François kerk te Parijs (1851-1858).

We horen in dit werk al wat doorschemeren van de diepgang in zijn latere composities van Franck, maar we horen er ook nog de invloed van zijn iets oudere collega Lefébure-Wély in terug (*hoem-pa*).

In 1979 nam **Klaas Bolt** een voorbereide improvisatie over het lied 'Now, o now, I needs must past' op in de Oude Kerk te Amsterdam. Wij kennen dit lied als 'Here, kere van ons af', terug te vinden in het Liedboek voor de kerken als gezang 418. Anton Doornhein noteerde deze prachtige muziek en zodoende kunt u er vanmiddag ook van genieten!

Klaas Bolt

Zaterdag 10 september 2022, 11.00-12.30-14.00 uur

Vincent Hildebrandt

Deze bespelingen zijn inloopconcertjes, u kunt vrij rondlopen in de kerk.

Johann Bernard Bach (1676-1749)

Ciaconna

Louis-Nicolas Clérambault (1676-1749)

Suite du deuxième ton

Plein Jeu – Duo – Trio – Basse De Cromorne – Flûtes – Récit De Nazard – Caprice

Louis James Alfred Lefébure-Wély (1817-1869)

Sortie

Johann Bernhard Bach was een achterneef van de grote Johann Sebastian Bach. De ciaconna is een instrumentaal stuk, waarbij een thema steeds zonder onderbreken herhaald wordt; in allerlei variaties. Door telkens andere registers te kiezen, biedt dit stuk een uitstekende mogelijkheid de vele klankkleuren van het orgel te laten horen. Clérambault was een van de laatste orgelmeesters van de Franse barok. Met dit werk kunnen weer heel andere klankkleuren aan het orgel ontlokt worden.

Als 'uitsmijter' hoort u een Sortie van de Franse componist/organist Lefébure-Wély. Hij was in zijn tijd zeer populair en als u het stuk hoort, zult u begrijpen waarom.

Vincent Hildebrandt behaalde in 1980 het Diploma Kerkmuziek als leerling van Adriaan Engels, Barend Schuurman en Arie Eikelboom en kreeg orgelles van achtereenvolgens Ben Fey, Jacques van Oortmerssen en Geert Bierling. Hij was van 1969 tot 2020 hoofdorganist van de Abdijkerk (nu tweede organist). In 2009 werd hij koninklijk onderscheiden voor zijn activiteiten om de Abdijkerk op de (kerk)muzikale kaart van de regio te zetten en in 2019 kreeg hij daarvoor tevens de *Haagse Stadspenning* en het *Draaginsigne in Goud met Briljant*. In 2016 kreeg hij de *Médaille d'Argent* van de Franse *Société Académique d'Education et d'Encouragement 'Arts-Sciences-Lettres'* voor zijn verdiensten voor de Franse orgelcultuur.

Zaterdag 10 september 2022, 15.30 uur

Gijsbert Kok

Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621)

Est- ce Mars

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

- Toccata en fuga in d-moll BWV 565
- Herr Jesu Christ, dich zu uns wend BWV 709
- Der Tag, der ist so freudenreich BWV 605

Joseph Rheinberger (1839-1901)

Cantilène (uit Sonate nr 11, op. 148)

Collecte (zie QR code op de achterzijde van dit boekje)

Théodore Dubois (1837-1924)

Toccata

De variaties van Sweelinck (van wie vorig jaar de 400e geboortedag werd herdacht) zijn gebaseerd op een melodie die wij kennen als “Wie gaat mee over zee”. Van de beroemde Toccata in d-moll van Bach staat niet vast dat het werk oorspronkelijk voor orgel geschreven is. Er wordt wel aangenomen dat er een versie voor vioolsolo aan ten grondslag ligt. De fuga wordt voorafgegaan door een overrompelende toccata en gevolgd door een virtuoos slot. In de koraalbewerkingen komen we twee door Bach vaker gehanteerde technieken tegen: in *Herr Jesu Christ* omspeelt hij de melodie met versieringen, in *Der Tag, der ist* is de melodie onversierd en houdt hij in de begeleidende stemmen een ritmisch motiefje vol. Zoals de naam aangeeft is de Cantilene van Rheinberger een zangerige melodie, begeleidt door fraaie harmonieën. De Toccata van Dubois is een virtuoze uitsmijter met in het middendeel een quasi- religieuze koraalmelodie.

Abdijkerk - najaar 2022

Orgelconcerten bij kaarslicht

Toegang €10; passe-partout drie concerten €20.

Inclusief fraai programmaboekje.

zaterdag 05 november 2022, 15.30

Gerben Budding (Gouda)

zaterdag 12 november 2022, 15.30

Daniel Roth (Parijs)

zaterdag 19 november 2022, 15.30

Arjen Leistra (Schiedam)

Bent u al Vriend van onze Stichting?

Arie Molenkamp
Stichting

Deze concerten kunnen mede plaatsvinden dankzij de financiële steun van de Arie Molenkamp Stichting. U kunt ons steunen door **Vriend** te worden van de Stichting en jaarlijks minimaal €15 (aftrekbaar voor de belasting)

over te maken op NL87RABO0119625776 t.n.v. Arie Molenkamp Stichting te Den Haag o.v.v. (nieuwe) Vriend en uw e-mailadres. Uw steun is hard nodig en wordt bijzonder gewaardeerd! www.abdijkerk.info

Met deze QR code wordt u naar uw bank geleid voor een bijdrage aan de collecte die wij tijdens ieder concert houden ter bestrijding van de kosten. Wij danken u bij voorbaat voor uw gulle gift!.

